

Mt.9:35 - 10:15 Boazum 10 oktober 2021 Afscheid en bevestiging ambstdragers.

Gemeente van Christus,

“Toen hij de mensenmenigte zag, voelde hij medelijden met hen, omdat ze er uitgeput en hulpeloos uitzagen, als schapen zonder herder.”(9:36)

Daar begint het mee. En daar staat of valt alles mee, waar het in deze lezing om draait: met welke ogen Jezus de mensen om hem heen ziet. En in het directe verlengde daarvan: met welke ogen jij de mensen om je heen ziet.

“Ogen vol ontferming” staat er in het Grieks. Dat is toch echt iets anders dan het “medelijden dat Jezus voelt”, dat de NBV ervan heeft gemaakt. Waarschijnlijk omdat “ontferming” een van die begrippen uit de bijbel is, waar veel mensen in deze tijd zich niet zo goed meer iets bij voor kunnen stellen. Net zoals zalig, goedertieren en lankmoedig en zo.

Jezus trekt langs de dorpen en steden en geeft onderricht in de synagogen. Daarin lijkt hij op andere rondtrekkende rabbi's in zijn dagen. Maar er is een wezenlijk verschil: hij is “met innerlijke ontferming bewogen” over de mensen. (HSV)

Hij is tot in het diepst van zijn ziel geraakt door hun kwetsbaarheid. Hun ellende, hun uitzichtloze bestaan. En hij geneest hen, waar en hoe hij kan. Hij vertelt hen het goede nieuws over het Koninkrijk.

Daar begint het mee, met dit gevoel van intense, innerlijke verbondenheid met mensen.

Een eerste vraag vanochtend zou kunnen zijn of jij daar iets van herkent, van dat gevoel.

Er dolen ook in onze dagen heel wat mensen als schapen zonder herder rond. We leven in een zeer verwarrende en verontrustende tijd. Mogelijk vonden mijn ouders dat ook van hun tijd. Misschien is wat Jezus om zich heen ziet iets van alle tijden.

Ik zie jongelui in nazi-uniformen in Urk, ze richten een geweer op een geknielde gevangene; mensen protesteren op de Dam, sommigen met Jodensterren op.

“De oorlog is niet van de Joden, de oorlog is van ons allemaal”, roept een gekozen volksvertegenwoordiger in de Tweede kamer. De voorzitter snoert hem niet de mond.

Ik zie een steeds verder afbrokkelende regering, steeds minder mensen die vertrouwen hebben in de politiek.

Ik zie de steeds zwartere wolk van de klimaatcrisis.

Ik zie veel mensen die menen dat ze overal “recht op hebben”. Recht om te “roppen en te razen” wat ze maar willen.

Een steeds grotere kloof tussen een rijke elite en een arme onderlaag in de samenleving.

Ik vind van mezelf dat ik in spiritueel, geestelijk opzicht behoorlijk sterk in mijn schoenen sta. Het neemt niet weg dat ik deze tijden zeer verontrustend vind.

Hoe moet dat zijn voor al die mensen die wankeler in de schoenen staan. Die niet of nauwelijks over een innerlijk kompas beschikken?

Met welke ogen kijk ik naar hen? Met welke ogen kijk jij naar hen? Zouden wij, volgelingen van Jezus, ook iets voor deze anderen kunnen betekenen, in deze woelige tijden?

“De oogst is groot, maar arbeiders zijn er weinig”, zegt Jezus. Ook dat is, vrees ik, iets van alle tijden. We zijn vandaag de dag maar met een heel klein clubje in een grote samenleving die in veel opzichten op drift is geslagen, toch?

Maar toch...het begint met die cruciale vraag: met welke ogen kijk jij naar al die mensen om je heen?

Het is fascinerend en mysterieus, wat je in Jezus ziet gebeuren: de innerlijke ontferming waarmee hij de mensen ziet, wordt in hem een bron van helende, vernieuwende kracht. Vanuit die ontferming (!) ontwikkelt zich in hem “de macht om mensen te genezen”.

Deze macht geeft hij straks aan zijn leerlingen mee, als hij hen op pad stuurt, op weg naar die schapen zonder herder. En hij werkt dat uit in een aantal voorbeelden: zieken genezen, doden opwekken, onreinen rein maken, demonen uitdrijven." Die zijn er in wezen allemaal op gericht om gebrokenheid te helen. En angst op te heffen.

In tegenstelling tot wat je zou denken, als je dat rijtje van wonderlijke verrichtingen zo ziet staan, gaat het hier niét om een bovennatuurlijke macht. Maar om de natuurlijke macht van de liefde, die ons allemaal, evenals bij Jezus, in het bloed zit.

Deze macht om anderen te helen, te genezen, hebben we "om niet" gekregen. Gratis, dwz uit genade. Daarom worden we ook geroepen om die macht, dat vermogen, gratis met anderen te delen. Het is vervolgens aan jou of jij aan die roeping, die opdracht gehoor wilt geven.

Dat is een tweede vraag die dit verhaal bij je op kan roepen.

Het Koninkrijk van de hemel is nabij! Met deze boodschap én die macht om lief te hebben, stuurt Jezus zijn leerlingen op pad. Hij stuurt deze twaalf op pad met lege handen. Dat is mooi dubbelzinnig. Het roept de vraag op wat jij zelf in handen hebt, als je mensen ontmoet of opzoekt die op een of andere manier door het leven geslagen zijn. Wat heb je eigenlijk te bieden aan die ander over wie jij je "met ontferming bewogen" voelt?

Wezenlijke vraag, voor wie als ouderling bevestigd is. Wezenlijke vraag voor ons allemaal!

In dergelijke situaties kan het gevoel je overvallen dat je niets in handen hebt. Niet weet wat je zou kunnen doen, of zeggen.

Soms hoef je ook niets in handen te hebben. Is het voor dat moment voldoende dat je er bent. En kunt zwijgen. Zoals de vrienden van Job bij hem kwamen zitten. En aanvankelijk alleen maar zwegen.

Soms kun je proberen om in die ander innerlijke bronnen aan te boren. Samen op zoek gaan naar wat voor de ander in het verleden tot troost is geweest, hem of haar heeft geïnspireerd. Een bijbelverhaal dat je altijd dierbaar is geweest; een flard van een liedtekst

Een paar woorden soms maar, een melodie die je tranen losmaakt, waarin iets van die aanwezigheid van het koninkrijk resoneert. Resoneert met wat in jouzelf aanwezig is.

Zo kan, op een heel menselijke maat, in alle bescheidenheid, jouw aanwezigheid helend werken.

Kunnen woorden of beelden die je samen opdiept, genezend werken.

Het werkt "Niet als een storm, als een vloed... maar als een glimp van de zon, een groene twijg in de winter. Als een stem die de stilte niet breekt, als een knecht in de wereld." (325: 1, 2, 3).

Ik realiseer me wel dat dat heel anders in de oren klinkt dan: "verkondigen dat het Koninkrijk van de hemel nabij is, zieken genezen, doden opwekken (jawel!), melaatsen rein maken en boze geesten uitdrijven." (10: 7-8)

Maar dat zijn allemaal opdrachten die we moeten vertalen naar onze tijd en naar onze menselijke mogelijkheden. We zijn immers, of je nu hoog springt of laag, niet letterlijk in staat om zieken te genezen, laat staan doden op te wekken. Niet letterlijk, maar in figuurlijke zin is er meer mogelijk dan je zou denken. Wat zou er kunnen gebeuren als jij, door innerlijke ontferming bewogen, de stoute schoenen aantrekt en iemand opzoekt die ziek is van angst, van verdriet. Van verlangen of heimwee.

Wat zou er kunnen gebeuren als jij, door innerlijke ontferming bewogen, de stoute schoenen aantrekt en iemand opzoekt die een doods bestaan leidt. Die niet meer aan leven toekomt.

Ik las afgelopen week een artikel in de krant over Britse jongeren. Een van hen is Marren Devine, een meisje van 13 in Glasgow. Ze komt uit een ontwricht gezin met negen kinderen, werkloze vader en afwezige, verslaafde moeder. "De mentale problemen zijn hier groot, zegt Marren. Ik heb vrienden van 10 en 13 jaar die zichzelf van het leven willen beroven. Ik begrijp dat. Ze hebben geen andere keus. Het voelt alsof het leven niet de moeite waard is....Schotland zit vol drugs. Ik begon op mijn negende te

drinken. Nu gebruik ik ook wiet en cocaïne. Hoe ik aan het geld kom? We zijn geronseld door de ouderen.”
(Trouw, 7 oktober)

Een heftig voorbeeld van doods leven. We hebben er iets van meegemaakt, toen we twee jaar geleden aan het werk waren in de favella's in Rio. Het is ook aan het gebeuren in Nederland.

En het is maar één voorbeeld van doods leven.

Je kunt het dichterbij huis in andere, op het óóg mildere vormen, aantreffen. Eenzaamheid, bijvoorbeeld.

Onreinen genezen. Wie onrein was, werd uitgesloten van de gemeenschap. In elke dorp kun je er wel een of meer aantreffen, toch? Mensen die er niet bij horen. Een altijd maar terugkerend fenomeen. Vaak een gevolg van onze eeuwige neiging om grenzen te trekken: tussen wit of gekleurd, hetero of homo, auto- of allochtoon.

Uitsluiting komt meestal voort uit angst. Voor wie anders is dan rest. En wie anders is, is bedreigend.

Maar al dit soort grenzen bestaan alleen maar in het hoofd van degenen die ze trekken.

Er zijn geen witte of gekleurde mensen, geen reinen en onreinen, geen homo's en hetero's, en ga zo maar door. Er zijn alleen maar mensen. En al die mensen zijn kinderen van God.

Als iets van dat besef tot je doordringt, zul je in staat zijn om alle mensen met innerlijke ontferming bewogen aan te zien. En God weet wat er dan kan gebeuren.

En dan die boze geesten, de demonen van onze tijd. Als je goed kijkt zie je ze wel, hoor. In anderen, maar mogelijk ook in jezelf. Ik noem er een paar: de demon van de prestatiedwang, die ervoor zorgt dat zoveel mensen het altijd maar zo druk hebben.

“Waarom hebben zoveel mensen het altijd maar druk?”, vroeg Gelf afgelopen week, toen we over deze dienst aan het praten waren. Dat is een heel goede vraag!

Waarom laten zoveel mensen zichzelf als het ware leven in plaats van zelf te leven?

Een andere demon is die van de vanzelfsprekendheid: ik heb er vanzelfsprekend récht op om te roepen en te razen wat ik wil. Recht op mijn vrijheid. Recht op mijn welvaart. Recht op goedkope vliegvluchten naar waarheen dan ook maar.

De demon van het egocentrisme: de gedachte dat de wereld om jou draait.

De demon van de ontevredenheid: dat het nooit genoeg is.

Het uitdrijven van deze en andere boze geesten kan beginnen met het stellen van een vraag. Zoals Gelf deed. Dat kan het begin zijn van bewustwording. En dat kan weer leiden tot verandering.

Allemaal niet als wonderbaarlijke gebeurtenissen of donderslagen bij heldere hemel.

De opdrachten waarmee Jezus zijn leerlingen op pad stuurt zijn veel menselijker én haalbaarder dan je zou denken.

Het is goed om je ervan bewust te zijn dat als het om dit soort dingen gaat, niet iedereen op jou zit te wachten. Hier in Boazum, in de Slachsang, of waar dan ook. Niet iedereen is ontvankelijk voor dat Koninkrijk en alles wat ermee te maken heeft. Niet alle deuren zullen voor je opengaan.

Jezus is daar heel nuchter in: schud het stof dan van je voeten en ga verder.

Met welke ogen kijk jij naar de mensen om je heen? Naar al die schapen zonder herder.

Ben je bereid om op pad te gaan. Met lege handen. In het vertrouwen dat niemand uit Gods hand valt?

Amen.